

Izveštaj o vanjskom vrednovanju studijskog programa Međunarodna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina, Univerziteta u Istočnom Sarajevu.

AVORS broj i datum: 1/02-04-2-372-16/23 od 14.03.2025. godine

Datumi posjete: 22., 23. i 24. januar 2025. godine

Lokacija: Istočno Sarajevo

Komisija za vanjsko vrednovanje:

- Prof. dr Dražena Gašpar, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Branka Topić-Pavković, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH
- Doc. dr Valentina Vukmirović, međunarodni stručnjak, član
- Doc. dr Ljubiša Mičić, stručnjak iz reda privrede i prakse, član
- Ivan Dodig, MA, student, član.

Koordinator: Bojan Šolaja, MA

Standardi i kriterijumi za vanjsko vrednovanje: Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Standardi za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standardi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija, Kriterijumi za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH, Kriterijumi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske.

Sadržaj

1.0 Aplikacija	3
1.1 Informacija o procesu akreditacije	3
1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi	4
1.3 Podaci o zahtjevu	5
2.0 Vanjsko vrednovanje	6
2.1 Prethodne aktivnosti	6
2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi	7
3.0 Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja	8
3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim standardima/kriterijumima	8
3.2 Preporuka za akreditaciju	25

1.0 Aplikacija

1.1 Informacija o procesu akreditacije

Univerzitet u Istočnom Sarajevu (u daljem tekstu: Univerzitet) predao je prijavu za akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa u klasteru iz naučne oblasti društvenih nauka, uže naučno polje ekonomija i poslovanje, 27.12.2023. godine Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) koja je zavedena pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372/23 od 27.12.2023. godine.

Agencija je 20.02.2024. godine aktom broj 1/02-04-2-372-2/23 zatražila od Ministarstva za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske, kao nadležnog organa uprave, provjeru legitimnosti rada ustanove i studijskih programa, a istog dana aktom broj 1/02-04-2-372-3/23 od Republičke uprave za inspekcijske poslove podatke u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora nad Univerzitetom i studijskim programima.

Ministarstvo je dopisom zavedenim pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372-2-1/23 od 08.05.2024. godine informisalo Agenciju da su za Univerzitet i studijske programe izdata rješenja i dozvole za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskih programa, te da se u Ministarstvu ne vodi nijedan drugostepeni postupak u kojem je žalitelj Univerzitet.

Republička uprava za inspekcijske poslove je odgovorila dopisom zavedenim pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372-3/23 od 18.03.2024. godine i konstatovala je da ustanova radi u skladu sa zakonskim propisima.

Agencija je rješenjem broj 1/02-04-2-372/23 od 12.02.2024. godine za koordinatora postupka akreditacije Univerziteta i studijskih programa u klasteru iz naučne oblasti društvenih nauka, uže naučno polje ekonomija i poslovanje, imenovala višeg stručnog saradnika za akreditaciju i analitiku u Sektoru za akreditaciju i međunarodnu saradnju, Bojana Šolaju, MA.

Agencija je 28.10.2024. godine sa Univerzitetom zaključila Ugovor za usluge akreditacije visokoškolske ustanove i klastera studijskih programa pod brojem protokola Agencije 1/02-04-2-372-7/23, koje će Agencija izvršiti na osnovu:

- analize usaglašenosti dokumentacije sa zakonskim zahtjevima (legitimnost zahtjeva), kompletnosti dokumentacije u odnosu na važeće zakonske propise Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, kao i pravilima evropskih asocijacija u ovoj oblasti i
- vanjskog vrednovanja u svrhu akreditacije visokoškolske ustanove i studijskih programa u klasteru iz naučne oblasti društvenih nauka, uže naučno polje ekonomija i poslovanje, sa ciljem utvrđivanja usaglašenosti sa zahtjevima Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Standarda za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standarda za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa, Kriterijuma za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH i Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u BiH.

Ugovorom su definisane obaveze Univerziteta i Agencije kao i povjerljivost svih informacija pruženih u toku postupka vanjskog vrednovanja.

Agencija je zatim sprovela postupak odabira članova Komisije stručnjaka u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, te u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske i Zakonom o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske, aktom broj 1/02-04-2-372-6/23 od 20.09.2024. godine uputila Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH Prijedlog za imenovanje Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolske ustanove i studijskih programa (dalje: Komisija stručnjaka).

Imenovana je Komisija stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Dražena Gašpar, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Branka Topić-Pavković, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH
- Doc. dr Valentina Vukmirović, međunarodni stručnjak, član
- Doc. dr Ljubiša Mičić, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Ivan Dodig, MA, student, član.

Nakon izvršenog imenovanja Komisije stručnjaka od strane Agencije za razvoj visokog obrazovanja i obezbjeđenje kvaliteta u BiH rješenjem broj: 05-33-1-531-2/24 od 03.10.2024. godine pristupilo se detaljnoj analizi dokumentacije nakon čega su uslijedile aktivnosti na pripremi posjete visokoškolskoj ustanovi.

1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi

Подаци о високошколској установи:	
Naziv, adresa i e-mail adresa institucije:	Univerzitet u Istočnom Sarajevu Vuka Karadžića broj 30 71 123 Istočno Novo Sarajevo univerzitet@ues.rs.ba
Internet adresa:	www.ues.rs.ba
Naziv, broj i datum akta o osnivanju:	- Odluka o izdvajanju visokoškolskih ustanova iz Univerziteta u Sarajevu broj: 02-1188/92 od 14. 09.1992. godine; - Odluke o izdvajanju visokoškolskih ustanova iz Univerziteta u Sarajevu (02-1188/92 od 14.09.1992; Univerziteta u Mostaru 02-1187/92 od 14.09.1992. i Univerziteta u Tuzli 02-1186/92 od 14.09.1992); - Odluka o organizovanju univerziteta u Republici Srpskoj broj: 02-1512/93 od 29.12.1993. godine (ovom Odlukom stavljena je van snage Odluka o izdvajanju visokoškolskih ustanova iz Univerziteta u Sarajevu broj: 02-1188/92 od 14. 09.1992. godine)
Poresko-identifikacioni broj (PIB):	PIB 400592530000 JIB 4400592530000
Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku:	01029606
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača:	Republika Srpska (odnosno Narodna skupština Republike Srpske u ime Republike Srpske – Vuka Karadžića br. 2, 78000 Banja Luka)
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlašćenog za zastupanje:	Odluka Senata Univerziteta o izboru rektora Univerziteta broj 01-S-137-1-L/23 24.05.2023. godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove:	Dozvola za rad broj: 07.023-3899/09 od 22.06.2009. godine
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta:	- Dozvola za rad van sjedišta za izvođenje studijskih programa na prvom ciklusu studija za Pravo i Poljoprivredu – za rad u Bijeljini broj: 07.023/612-216-4/10 od 01.10.2010. godine - Dozvola za rad van sjedišta Pravnog fakulteta Pale – za rad u Srebrenici (studijski program Pravo) broj: 07.023/612-555-2/10 od 09.11.2010. godine

	- Dozvola za rad van sjedišta Poljoprivrednog fakulteta Istočno Sarajevo – za rad u Vlasenici (studijski program Šumarstvo) broj: 07.023/612-356-2/10 od 12.20.2010. godine - Dozvola za rad van sjedišta Poljoprivrednog fakulteta Istočno Sarajevo – za rad u Trebinju (studijski program Agrometideranska proizvodnja) broj: 07.023./612-5-2/13 od 21.10.2013. godine - Rješenje o ispunjenosti uslova za rad Pravoslavnog bogoslovskog fakulteta „Sveti Vasilije Ostroški“ u Foči za rad van sjedišta – za rad u Doboju broj: 07.023/612-364-1/11 od 26.12.2011. godine
Organizacione jedinice koje se posjećuju i odgovorna lica	Ekonomski fakultet Pale - Prof. dr Mladen Rebić, dekan Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina - Prof. dr Vesna Petrović, dekan Ekonomski fakultet Brčko - Prof. dr Lazar Radovanović, dekan
Kontakt osoba (za posjetu)	Prof. dr Marko Gutalj, Prorektor za međunarodnu saradnju i osiguranje kvaliteta
Broj telefona	057/320-330, lokal 133

1.3 Podaci o zahtjevu

Univerzitet je uz zahtjev za akreditaciju dostavio popunjen aplikacioni obrazac prateći odgovarajuće standarde i kriterijume, kao i samoevaluacioni izvještaj i prateću dokumentaciju koja je hiperlinkovima povezana s aplikacionim obrascem (Statut, Rješenja i dozvole za rad, Strategiju, Pravilnik o osiguranju kvaliteta Univerziteta i dr.). Univerzitet je dostavio i prijave za akreditaciju studijskih programa, popunjene aplikacione obrasce kao i samoevaluacione izvještaje i prateću dokumentaciju za prijavljene studijske programe.

Pravilnikom o određivanju visine naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije i vrstama i načinu raspodjele vlastitih prihoda propisani su normativi rada Komisije stručnjaka koji za akreditaciju visokoškolske ustanove i šest studijskih programa predviđa petočlanu Komisiju stručnjaka koja radi 6 dana (tri dana na analizi dokumentacije i tri dana posjete).

Studijski program		
Naziv studijskog programa:	Nivo studija	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija
Ekonomija – Ekonomski fakultet Brčko (240 ECTS)	Prvi ciklus	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS
Poslovna ekonomija – Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina (240 ECTS)	Prvi ciklus	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS
Međunarodna ekonomija - Bijeljina (60 ECTS)	Drugi ciklus	Master ekonomije (300 ECTS)

Digitalna ekonomija - Bijeljina (60 ECTS)	Drugi ciklus	Master ekonomije - 300 ECTS
Finansije, bankarstvo i osiguranje - Bijeljina (60 ECTS)	Drugi ciklus	Master ekonomije - 300 ECTS
Ekonomija – Ekonomski fakultet Pale (240 ECTS)	Prvi ciklus	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS

2.0 Vanjsko vrednovanje

Predmet vanjskog vrednovanja jeste ocjena kvaliteta Univerziteta (ocjena i revizija kvaliteta i davanje preporuke o akreditaciji Univerziteta) i kvaliteta studijskih programa i njegovih ishoda (mogućnost zaposlenja svršenih studenata).

2.1 Prethodne aktivnosti

Nakon pregleda dostavljene dokumentacije za akreditaciju Univerziteta i studijskih programa te nakon izvršene provjere legitimnosti visokoškolske ustanove otpočele su pripreme Komisije stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Dražena Gašpar, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Branka Topić-Pavković, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH
- Doc. dr Valentina Vukmirović, međunarodni stručnjak, član
- Doc. dr Ljubiša Mičić, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Ivan Dodig, MA, student, član.

Komisija je na razmatranje dobila dokumentaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa, popunjene aplikacione obrasce, samoevaluacioni izvještaj, te brojnu prateću dokumentaciju.

Komisija je takođe dobila Standarde i smjernice za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Standarde za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standarde za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa, Kriterijume za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH i Kriterijume za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske, obrasce liste provjere za člana komisije stručnjaka i obrasce izvještaja.

Agencija je organizovala online sastanak preko Zoom aplikacije sa Komisijom stručnjaka 10. oktobra 2024. godine kojem su prisustvovali koordinator i četiri člana Komisije stručnjaka. Naknadno je 13. novembra 2024. održan još jedan online sastanak Komisije stručnjaka putem Google meet platforme. Tokom sastanaka Komisija je utvrdila metodologiju rada i između ostalog usaglasila, poštujući akte Agencije i sve relevantne propise u Republici Srpskoj i BiH, da svaki član Komisije ima obavezu da na osnovu analizirane dokumentacije visokoškolske ustanove popuni obrazac individualne liste provjere koja služi kao podsjetnik članu Komisije sa pitanjima, zapažanjima i zahtjevima za dodatne dokumente za posjetu ustanovi. Na sastanku su dogovorene sve pojedinosti rada, te usaglašeno zajedničko razumijevanje zahtjeva standarda i kriterijuma.

Putem elektronske pošte koordinator je sa Komisijom usaglasio prijedlog termina i Plan i program posjete visokoškolskoj ustanovi, koji predviđa posjetu u trajanju od tri radna dana.

Prije posjete Komisije stručnjaka za vanjsko vrednovanje, rukovodstvo i predstavnici službi Univerziteta su upoznati sa detaljima i tokom predstojeće posjete, te im je blagovremeno dostavljen Plan i program posjete koji su dopunili imenima učesnika na svakom pojedinom sastanku. Predmet vanjskog vrednovanja je Univerzitet i šest studijskih programa kroz procjenu obavljanja osnovne djelatnosti u odnosu na stepen ispunjenosti Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Standarda za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Standarda za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa, Kriterijuma za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH i Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u BiH.

Tokom drugog sastanka je usaglašen fokus na pojedina pitanja, razmijenjena su mišljenja stečena nakon pregleda aplikacija Univerziteta i studijskih programa, usaglašen način vođenja razgovora, kao i druga pitanja od važnosti za profesionalan rad Komisije stručnjaka.

2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi

Posjeta visokoškolskoj ustanovi realizovana je 22., 23. i 24. januara 2025. godine, a Plan i program posjete (dalje: Plan posjete) dostupan je u arhivi Agencije, uz dosije Univerziteta, i usaglašen je sa svim članovima Komisije stručnjaka, te blagovremeno dostavljen Univerzitetu kako bi se pripremila dokumentacija koju članovi Komisije stručnjaka traže na uvid i da bi rad na vrednovanju bio što bolje organizovan.

Planom posjete bilo je predviđeno da Komisija stručnjaka razgovara sa sljedećim sagovornicima:

- rukovodstvom Univerziteta,
- timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja i službom za odnose s javnošću,
- predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi rektorata,
- predstavnicima Kancelarije za međunarodnu saradnju, kancelarije za naučnoistraživački i umjetnički rad i Univerzitetskog računarskog centra,
- predstavnicima administrativnih službi Ekonomskog fakulteta Pale, Ekonomskog fakulteta Brčko i Fakulteta poslovne ekonomija Bijeljina (studentska služba, biblioteka i druge opšte službe),
- predstavnicima rukovodstva i akademskog osoblja Ekonomskog fakulteta Pale, Ekonomskog fakulteta Brčko i Fakulteta poslovne ekonomija Bijeljina,
- predstavnicima studenata,
- predstavnicima diplomiranih studenata/alumni i
- predstavnicima tržišta rada.

Svi sastanci su realizovani u skladu sa planom posjete.

Tokom prvog radnog dana, 22. januara 2025. godine, Komisija stručnjaka je održala prvi sastanak u sa rukovodstvom Univerziteta, a potom je uslijedio sastanak sa timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja i službom za odnose s javnošću, sa predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi rektorata, predstavnicima Kancelarije za međunarodnu saradnju, kancelarije za naučnoistraživački i umjetnički rad i Univerzitetskog računarskog centra, predstavnicima administrativnih službi Ekonomskog fakulteta Pale, Ekonomskog fakulteta Brčko i Fakulteta poslovne ekonomija Bijeljina (studentska služba, biblioteka i druge opšte službe) i predstavnicima rukovodstva i akademskog osoblja Ekonomskog fakulteta Pale i Ekonomskog fakulteta Brčko, te studentima koji pohađaju studijske programe prijavljene za akreditaciju. Drugog dana posjete, 23. januara 2025. godine, održani su sastanci sa predstavnicima rukovodstva i akademskog osoblja Fakulteta poslovne

ekonomije, studentima koji pohađaju studijske programe prijavljene za akreditaciju, predstavnicima alumnijske privrede i prakse.

Posjeta je nastavljena i trećeg radnog dana, 24. januara 2025. godine, obilaskom fizičkih resursa Univerziteta i fakulteta na kojima se izvode studijski programi prijavljeni za akreditaciju.

Nakon održanih sastanaka i obavljenih razgovora, članovi Komisije stručnjaka su na kraju održali interni sastanak na kojem su iznijeli individualna zapažanja i utiske sa pojedinih sastanaka, komentarisali dobijene informacije i analizirali rad Komisije stručnjaka. Tokom diskusije svi članovi Komisije stručnjaka su usaglasili stavove. Na kraju je slijedila usmena prezentacija izvještaja rukovodstvu Univerziteta. O ovim zapažanjima date su i posebne preporuke u nastavku izvještaja.

3.0 Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja

Vanjsko vrednovanje je urađeno provjerom nivoa ispunjenosti zahtjeva ESG standarda i Standarda za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija.

Kriterijumi za ocjenu nivoa ispunjenosti zahtjeva:

Nivo I - nema dokaza ili postoje djelimični, nepouzdati dokazi ispunjenja zahtjeva (potpuno novo ili strano u organizaciji),

Nivo II - zahtjev je planiran, postoji samo na papiru i/ili djelimično sproveden,

Nivo III - zahtjev je planiran, sproveden i prate se efekti,

Nivo IV - zahtjev je planiran, sproveden, prate se efekti, sa/bez uvođenja stalnih prilagođavanja i poboljšanja na osnovu poređenja sa najboljima.

I	zahtjev nije ispunjen
II	zahtjev djelimično ispunjen
III	zahtjev je pretežno ispunjen
IV	zahtjev je u potpunosti ispunjen

3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim standardima/kriterijumima

STANDARD 1. Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 1. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3)) i standardom 1.1 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) Zahtjev: Obezbjeđenje i kontrola kvaliteta studijskog programa sprovodi se redovno i sistematično putem samovrednovanja i spoljašnjom provjerom kvaliteta. Dobre strane: Politika osiguranja kvalitete studijskog programa Međunarodna ekonomija, II ciklus (u daljnjem tekstu Studijski program) temelji se na dokumentima i procedurama za osiguranje kvaliteta koje su uspostavljene na razini Univerziteta u Istočnom Sarajevu (UIS) i objavljeni na web stranici UIS. Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina (u daljnjem tekstu Fakultet) provodi anketiranje poslodavaca, javnog i privatnog sektora, a u svrhu dobivanja povratnih informacija koje se mogu koristiti za osuvremenjavanje studijskih programa, pa tako i konkretnog Studijskog programa. Na Studijskom programu se pomoću studentske ankete, sukladno <i>Pravilniku o studentskom vrednovanju kvaliteta studija</i> na UIS, dva puta godišnje provodi studentsko vrednovanje kvalitete studijskog programa,
--

te se prikupljaju stavovi studenata o kvaliteti organiziranja studijskog programa, nastavnom procesu, pedagoškom radu nastavnika i funkcioniranju službi Fakulteta.

Dekan i prodikan za nastavu redovito analiziraju studentsku anketu i obavljaju razgovor s nastavnicima i suradnicima koji su lošije ocijenjeni. O rezultatima analize se raspravlja na Naučno-nastavnom vijeću (NNV).

Na osnovu *Pravilnika o radu naučno-istraživačkih centara*, na Fakultetu je 2022. uspostavljen Naučno-istraživački centar za poslovne inovacije.

Studijski programi na Fakultetu, pa i ovaj konkretni Studijski program, evaluiraju se jedanput godišnje, sukladno *Pravilniku o samovrednovanju i ocjeni kvalitete*, kroz godišnji izvještaj o samovrednovanju studijskog programa.

Slabe strane:

Specifičnosti osiguranja i kontrole kvalitete Studijskog programa nisu dovoljno obrazložene u SEI.

Nedovoljna uključenost studenata i vanjskih zainteresiranih strana u osiguranju i kontroli kvalitete Studijskog programa.

Nedovoljna vidljivost poduzetih aktivnosti u svrhu osiguranja kvalitete na razini Fakulteta i Studijskog programa.

Iako je u SEI navedeno kako se promjene u silabusima nastavnih predmeta iniciraju i na osnovu studentskih sugestija iz elektronskih anketa, isto nije potvrđeno kroz razgovore s nastavnicima i studentima.

Kontrola plagijarizma se trenutno radi u samo postupku pregleda i obrane doktorskih disertacija.

Preporuke za unapređenje:

1.1. U narednim izvještajima o samovrednovanju studijskog programa detaljnije obrazložiti specifičnosti osiguranja i kontrole kvalitete Studijskog programa.

1.2. Raditi na poticanju što aktivnijeg uključivanja svih zainteresiranih strana (gospodarstva, javnih institucija, javne uprave, studenata, alumnija i sl.) u osiguranju kontrole Studijskog programa, te dodatno formalizirati suradnju s vanjskim zainteresiranim stranama (gospodarstvo, javne institucije, javna uprava, slumniji) u tom pogledu.

1.3. Raditi na povećanju vidljivosti poduzetih aktivnosti u svrhu osiguranja kvalitete na Fakultetu i Studijskom programu (npr. Objave o provedenim aktivnostima na web stranici Fakulteta, društvenim mrežama i sl.).

1.4. U narednim izvještajima o samovrednovanju studijskog programa navesti, ako postoje, primjere promjena u strukturi (npr. Uvođenje novih predmeta) Studijskog programa i/ili silabusima nastavnih predmeta koji su inicirani kroz studentske ankete.

1.5. Kontrolu plagijarizma proširiti i na završne radove na II ciklusu Studija.

STANDARD 1. Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

III

STANDARD 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 2. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)) i standardom 1.2 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koji uključuju studente i sve zainteresovane strane. Studijski program ima jasno definisane ciljeve i svrhu sa elementima utvrđenim zakonom. Savladavanjem studijskog programa student stiče kompetencije koje su u funkciji kvalitetnog obavljanja stručne, naučne i umjetničke djelatnosti.

Zahtjev 2.1: Struktura studijskog programa

Studijski program sadrži sve elemente neophodne za realizaciju nastavnog procesa.

Zahtjev 2.2: Svrha i ciljevi studijskog programa

Studijski program ima jasno definisane ciljeve, te svrhu i ulogu u obrazovnom sistemu.

Zahtjev 2.3: Nastavni plan i program

Nastavni plan i program studijskog programa sadrži listu i strukturu obaveznih i izbornih predmeta i modula i njihov opis.

Zahtjev 2.4: Kompetencije diplomiranog studenta

Savladavanjem studijskog programa student stiče opšte i predmetno-specifične sposobnosti koje su u funkciji kvalitetnog obavljanja stručne, naučne i umjetničke djelatnosti. Opis kvalifikacije koja proizilazi iz studijskog programa mora odgovarati određenom nivou Evropskog okvira kvalifikacija i biti povezan sa standardima kvalifikacija.

Dobre strane:

Osnovna karakteristika usvojenog nastavnog plana i programa za Studijski program je usklađenost sa znanstvenim i obrazovnim standardima, te postignućima u oblasti međunarodne ekonomije, kao i sa zahtjevima srodnih znanstvenih oblasti, što je opisano u Elaboratu o kreiranju/izmjeni Studijskog programa.

Studijski program sadrži neophodne elemente navedene u smjernici 2.1.2. Standarda za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija.

Obim Studija se izražava brojem ECTS bodova sukladno Zakonu o visokom obrazovanju RS, na način da se studij drugog ciklusa, pa tako i konkretni Studij, vrednuje s 60 ECTS bodova i to tako da u zbroju s prvim ciklusom studija to iznosi 300 ECTS bodova.

Izmjene Studijskog programa, promjena oblika i načina izvođenja nastave rade se sukladno postupku utvrđenom za njegovo donošenje i usklađene sa zahtjevima standarda za akreditaciju.

Ciljevi Studijskog programa su usklađeni sa zahtjevima tržišta rada, privrednog razvoja i okvirom kvalifikacija i javno su dostupni na službenoj web stranici Fakulteta

(<http://www.fpe.ues.rs.ba/master.html>). Ciljevi Studijskog programa su: osposobljavanje studenata za daljnja akademska istraživanja, kao i za ras u praksi na rješavanju konkretnih problema vezano za međunarodnu ekonomiju; stjecanje znanja i ovladavanje vještinama koje su neophodne za obavljanje složenih upravljačkih i analitičkih poslova iz oblasti međunarodnih financija, ekonomije Evropske unije i srodnih oblasti.

Ciljevi Studijskog programa i ishodi učenja uporedivi su sa sličnim programima na sljedećim visokoškolskim ustanovama:

- Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet
- Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet (Srbija)
- Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet Subotica (Srbija)
- Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet (Srbija)
- Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet (Hrvatska)
- Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet (Slovenija)
- Univerzitet u Mariboru, Ekonomski fakultet (Slovenija)
- Univerzitet u Portu, Ekonomski fakultet (Portugal).

Stručna praksa je sastavni dio nastavnog plana i programa i nosi 3 ECTS kredita, s tim da se može zamijeniti s 2 seminarra rada koji se baziraju na primjerima iz prakse.

Sukladno Pravilniku o studiranju na drugom ciklusu studija, studenti su prije prijave teme master rada obavezni objaviti jedan znanstveni ili stručni rad. Znanstveni skup EKONBIZ koji organizira Fakultet, sa sekcijama predviđenim za master studij, omogućava studentima da ispune i taj uvjet, kao i da se uključe u znanstveno-istraživački rad.

Struktura nastavnog plana i programa (raspored predmeta i modula po semestrima, fond časova za izvođenje pojedinih oblika nastave i ECTS bodovi) je dokumentirana i objavljena na web stranici Fakulteta. Opis predmeta sadrži naziv, grupu predmeta, godinu i semestar studija, broj ECTS bodova, ime nastavnika, cilj predmeta s očekivanim ishodom učenja, znanjem i kompetencije, preduvjete za pohađanje predmeta, sadržaj predmeta, literaturu, metode izvođenja nastave, načine provjere znanja i ocjenjivanja i sl.

U SEI su navedene kompetencije i vještine koje se stječu završetkom Studijskog programa.

Predmeti se na Studijskom programu dijele na osnovne (20%), stručne (70%), usko-stručne i stručno-aplikativne (0%), komplementarne (0%) i opće (10%).

Lista izbornih predmeta sadrži dvostruko veći broj predmeta u odnosu na broj predmeta koji se bira, a u strukturi Studijskog programa izborni predmeti su zastupljeni sa 40% u odnosu na ukupan broj ECTS bodova. Na nivou Studijskog programa izrađena je matrica ishoda učenja koja je sastavni dio dokumenta Nastavni plan i program.

Ishodi učenja su definirani u silabusu za svaki nastavni predmet koristeći različite hijerarhijske nivoe učenja (činjenično razumijevanje, primjenu, analizu/sintezu, vrednovanje i kreiranje).

Slabe strane:

U razgovorima s predstavnicima Fakulteta je navedeno kako nedostaje Procedura izmjene studijskog programa, tako da se trenutno i za izmjene mora proći kompletna procedura kao da se radi o kreiranju novog studijskog programa. Objašnjeno je kako se čekaju izmjene Zakona o visokom obrazovanju i usklađivanje podzakonskih akata.

Nedovoljna uključenost svih zainteresiranih strana (gospodarstva, javnih institucija, javne uprave, studenata, alumni) u procesu kreiranja i izmjene Studijskog programa.

Studijski program se ne izvodi na stranom jeziku.

Preporuke za unapređenje:

2.1. Definirati i usvojiti Proceduru izmjene studijskog programa čim se steknu zakonski uvjeti za to.

2.2. Raditi na poticanju što aktivnijeg uključivanja svih zainteresiranih strana (gospodarstva, javnih institucija, javne uprave, studenata, alumni) pri kreiranju i reviziji Studijskog programa.

2.3. Razmotriti mogućnost izvođenja Studijskog programa (ili dijela programa) na stranom jeziku radi privlačenja međunarodnih studenata i povećanje mobilnosti, sukladno mogućnostima Fakulteta.

STANDARD 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

STANDARD 3. Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 3. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4,

3.5, 3.6, 3.7)) i standardom 1.3 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova podstiče i obezbjeđuje učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta.

Dobre strane:

Na Studijskom programu se koriste metode aktivnog podučavanja kao što su dijaloška, istraživačka, simulacije, analiza sadržaja, projekti, učenje kroz rješavanje problema, igra, studije slučaja i sl.

Nastavnici na Studijskom programu potiču studente u uzimanju aktivnog učešća u diskusijama na nastavi, timskom radu, pri izradi i prezentiranju seminarskih radova, u rješavanju zadanih problema, studija slučajeva, izradi poslovnih planova i sl. Na taj način su studenti aktivno uključeni u nastavu, te otvorenije iznose svoje stavove o nastavnim temama.

Učešćem na raznim takmičenjima baziranim na definiranju problema i iznalaženju rješenja (npr. JELEN Business Case Challenge), studenti se dodatno potiču na primjenu metakognitivnog znanja što im omogućava postizanje boljih rezultata tokom studija i primjenu stečenog znanja u praksi po završetku studija.

Akademsko osoblje koje izvodi nastavu na Studijskom programu je adekvatno pripremljeno u smislu izbora u zvanja izvršenih u skladu s *Pravilnikom o postupku i uslovima izbora akademskog osoblja UIS*, te uzima u obzir rezultate anketa evaluacije kvalitete učenja i poučavanja od strane studenata.

Postupak ispitivanja i ocjenjivanja studenata je definiran *Zakonom o viskom obrazovanju RS*, *Statutom UIS*, *Pravilnikom o studiranju na drugom ciklusu studija*, te *Odlukom o kriterijumima za praćenje rada studenata, vrednovanju predispitnih obaveza, organizovanju završnog dijela ispita i formiranju konačne ocjene* koji su dostupni na web stranici UIS.

Postoji mogućnost žalbi studenata na ocjenjivanje na način da se obrate predmetnom nastavniku kako bi dobili uvid u radu, ako je riječ o pismenom ispitu, odnosno da podnesu prigovor dekanu Fakulteta na dobivenu ocjenu u roku od dva dana od dobivanja ocjene. Ako se ocijeni kako je prigovor studenta osnovan dekan imenuje tročlanu ispitnu komisiju i određuje novi termin polaganja ispita. Nastavnik s čijom ocjenom student nije bio zadovoljan ne može biti predsjednik te komisije. Svaki od članova komisije pojedinačno ocjenjuje studenta, te se na osnovu tih ocjena utvrđuje prosječna ocjena koja se smatra konačnom (*Pravilnik o studiranju na drugom ciklusu*, *Statut UIS*).

Fakultet ima proceduru (*Uputstvo za izradu master rada*) kojom se definira postupak izrade, struktura i vrednovanje master rada (20 ECTS bodova), kao i prava i obveze studenta i mentora, te uvjete za mentorstvo.

Pravilnikom o studiranju na drugom ciklusu studija definirano je da svaki predmetni nastavnik u toku školske godine može biti mentor pri izradi najviše 5 završnih radova. Teme master rada se objavljuju na web stranici Fakulteta, a studenti stječu pravo na izbor teme master rada upisom ljetnjeg semestra.

Predstavnicí studenata sva tri ciklusa studija uključeni su u rad Naučno-nastavnog vijeća i čine najmanje 15% od ukupnog broja članova NNV.

Studijski program ispunjava normative u pogledu broja studenata po nastavnim grupama za kvalitetno izvođenje studijskih programa, a svake se akademske godine, sukladno broju prvi put upisanih studenata, prilagođava broj grupa za predavanje i vježbe pri izradi rasporeda nastave koji se objavljuje na web stranici Fakulteta.

Slabe strane:

Nije jasno na koji način se provjerava usklađenost planiranih ishoda učenja s metodama poučavanja i metodama vrednovanja ostvarenosti ishoda učenja.

Karijerno savjetovanje studenata još nije formalizirano i obavlja se kroz razgovore studenata s nastavnicima.

Većina studenata s kojima je razgovarano tijekom posjete nije upoznata s procedurama žalbi. Kao metode poučavanja preovlađavaju klasična predavanja, auditorne i laboratorijske vježbe.

Preporuke za unapređenje:

- 3.1. Uspostaviti postupke za provjeru usklađenosti planiranih ishoda učenja s metodama poučavanja i metodama vrednovanja ostvarenosti ishoda učenja.
- 3.2. Ubrzati formalno uspostavljanje karijernog savjetovanja.
- 3.3. Studentski parlament i predstavnici studenata, zajedno s prodekanima trebaju organizirati sastanke sa studentima kako bi ih upoznali s procedurama žalbi, ali i drugim pravima i obvezama.
- 3.4. Kontinuirano raditi na obuci nastavnog osoblja o suvremenim metodama učenja u skladu sa potrebama studenata i kvalifikacijama za buduće zaposlenje

STANDARD 3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

OCJENA ISPUNJENOSTI:

III

STANDARD 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 4. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3)) i standardom 1.4 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Upis studenata na studijski program vrši se u skladu sa zakonom, te jasnim i transparentnim kriterijumima koji uključuju provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata i uspjeh u prethodnom školovanju, a u skladu sa društvenim potrebama i obezbjeđenim resursima za izvođenje programa. Ocjenjivanje studenata se vrši se neprekidnim praćenjem rada studenata.

Zahtjev 4.1: Upis studenata

Visokoškolska ustanova u skladu sa društvenim potrebama i svojim resursima upisuje studente na odgovarajući studijski program na osnovu uspjeha u prethodnom školovanju i provjere njihovog znanja, sklonosti i sposobnosti. Konkurs za upis se javno objavljuje na web stranici ustanove i u medijima.

Zahtjev 4.2: Ocjenjivanje i napredovanje studenata

Ocjenjivanje studenata se vrši se neprekidnim praćenjem rada studenata i na osnovu poena stečenih u ispunjavanju predispitnih obaveza i polaganjem ispita.

Dobre strane:

Broj studenata koji se upisuje na Studijski program predlaže NNV, na osnovu raspoloživih prostornih i kadrovskih mogućnosti Fakulteta, suglasnost daje Senat UIS, a odobrava Vlada Republike Srpske.

Upis na Studijski program radi se na temelju konkursa koji objavljuje UIS. Konkurs se objavljuje na web stranici UIS, Fakulteta, kao i u tiskanim i elektronskim medijima.

Pravo upisa na Studijski program imaju kandidati koji su završili prvi ciklus iz oblasti ekonomije u trajanju od četiri godine s ukupno 240 ECTS bodova. Kandidati za upis za polaganje prijemnog ispita biraju jedan od dva ponuđena predmeta: Spoljnotrgovinsko poslovanje ili Međunarodni marketing.

Rangiranje kandidata za upis na Studijski program radi se na osnovu uspjeha postignutog na prvom ciklusu na prijemnom ispitu.

Dekan Fakulteta imenuje Komisiju za provođenje postupka upisa kandidata na Studijski program, a rezultati prijemnog ispita objavljuju se na web stranici Fakulteta, UIS, kao i na oglasnoj ploči.

Nadležna tijela UIS, odnosno Fakulteta, rade vrednovanje ostvarenih rezultata studiranja osoba koje su prethodno obrazovanje stekle na drugim VŠU u zemljama i svijetu, a u svrhu nastavka obrazovanja na Studijskom programu. Postupak ekvivalencije reguliran je *Pravilnikom o postupku ekvivalencije ranije stečenih znanja sa novim znanjima i Pravilnikom o postupku priznavanja stranih visokoškolskih kvalifikacija i perioda studiranja radi nastavka obrazovanja na Univerzitetu Istočno Sarajevo*.

Student stječe ECTS bodove polaganjem ispita. Broj ECTS bodova za svaki predmet naveden je u silabusu predmeta objavljenom na web stranici Fakulteta.

Tokom nastave kontinuirano se prati uspješnost studenata u savladavanju određenog predmeta, što se izražava u bodovima, a maksimalni broj bodova koji student može ostvariti je 100. Ukupan broj bodova obuhvaća prisustvo predavanjima i vježbama, kolokvije, seminarske radove i druge aktivnosti predviđene za svaki pojedini predmet, kao i broj bodova ostvaren na završnom ispitu.

Ocjene su na rasponu od 5 do 10, s tim da su prolazne ocjene od 6 do 10.

Studentima koji su uspješno završili Studijski program dodjeljuje se diploma o završenom studiju drugog ciklusa na Studijskom programu i dodatak diplomi.

Slabe strane:

Većina studenata s kojima je razgovarano tijekom posjete kao razlog neodlaska na programe mobilnosti navodi neizvjesnost vezano za priznavanje ECTS kredita ostvarenih kroz mobilnost.

Preporuke za unapređenje:

- 4.1. Zajedno s UIS raditi na pojednostavljivanju priznavanja ECTS bodova ostvarenih kroz programe mobilnosti studenata.
- 4.2. Zajedno sa studentskim predstavnicima, Kancelarijom za međunarodnu saradnju, Kancelarijom za osiguranje kvalitete raditi na kontinuiranom informiranju studenata o načinima priznavanja ECTS bodova ostvarenih kroz programe mobilnosti studenata.

STANDARD 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje

Nivo ispunjenosti zahtjeva:

IV

STANDARD 5. Ljudski potencijali

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 5. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u Bosni i Hercegovini (Ljudski potencijali (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)) i standardom 1.5 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Za realizaciju studijskog programa obezbjeđeno je nastavno osoblje sa potrebnim naučnim, umjetničkim i stručnim kvalifikacijama.

Dobre strane:

Za realiziranje Studijskog programa Fakultet angažira nastavnike i suradnike koji ispunjavaju uvjete za izbor u odgovarajuće zvanje sukladno Zakonu o visokom obrazovanju RS, Pravilniku o uslovima za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja, Statutu UIS, Pravilniku o radu UIS, Pravilniku o postupku i uslovima izbora akademskog osoblja UIS i drugim općim i posebnim aktima UIS. Spisak odgovornih nastavnika i suradnika, s podacima o izboru u zvanje dostupan je na web stranici Fakulteta.

Ukupan broj od 21 stalno zaposlenog nastavnika dovoljan je za pokriće ukupnog broja sati nastave na Studijskom programu (pokrivenost 80%), a u skladu s propisanim opterećenjem nastavnika i smjernicama (smjernice 5.1.3., 5.1.4. standard 5 – Standardi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija) koje reguliraju maksimalno opterećenje nastavnika s punim i nepunim radnim vremenom. Opterećenje i prosječno opterećenje nastavnog osoblja s punim i nepunim radnim vremenom prikazano je u listi odgovornih nastavnika i suradnika (link na Excel tablicu dostavljen u SEI).

Od 21 stalno zaposlenog nastavnika pet je redovnih profesora, pet vanrednih, tri docenta, šest viših asistenata i dva asistenta. Nastavu izvodi i jedan nastavnik u zvanju redovnog profesora s nepunim radnim vremenom, sedam nastavnika i jedan suradnik s drugih Fakulteta u okviru UIS, kao i dva honorarno angažirana nastavnika iz Srbije.

Podaci o ispunjenosti uvjeta u izbor u zvanje objavljeni su na linku <https://www.ues.rs.ba/#1664183327524-c20a93d6-2290>

Linkovi na zaključene ugovore o radu sa nastavnicima u punom radnom odnosu i odluke o izboru u zvanje dostavljeni su u SEI.

Kako je definirano *Akcionim planom Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina 2021-2026*, kontinuirano se radi na razvoju ljudskih potencijala.

Prije početka svake akademske godine, nadležne katedre predlažu listu odgovornih nastavnika i suradnika koja se razmatra na sjednici NNV Fakulteta i nakon usvajanja prosljeđuje Senatu UIS koji daje konačnu suglasnost i listu objavljuje na web stranici UIS.

Fakultet pruža nastavnom osoblju prilike za profesionalno napredovanje i razvoj kroz sufinansiranje školovanja na II i III ciklusu studija, kroz učešće na domaćim i međunarodnim znanstvenim konferencijama, putem razmjene akademskog osoblja osigurane potpisivanjem ugovora o međunarodnoj suradnji, i sl. U okviru svoje izdavačke djelatnosti Fakultet izdaje udžbenike, monografije, časopis, zbornik radova i druge publikacije. Osnivanjem Naučno-istraživačkog centra za poslovne inovacije dodatno se nastoji potaknuti znanstveno-istraživački rad.

Fakultet svake godine organizira znanstveni skup EKONBIZ nakon čega se izdaje Zbornik radova i objavljuje ga na web stranici <http://www.ekonbiz.ues.rs.ba/ojs/index.html>.

Na Studijskom programu 90% nastave na predmetima koji pripadaju kategoriji naučni i stručno-aplikativni predmeti izvode nastavnici koji su u 100% radnom odnosu na UIS, dok 10% nastave izvode nastavnici koji su u 50% radnom odnosu na UIS ili su u radnom odnosu izvan UIS.

Usavršavanje administrativnog osoblja omogućeno je kroz pohađanje seminara i tečajeva vezanih za njihovo stručno zvanje. Troškove edukacija i obuka snosi Fakultet.

U 2022. predstavnici administrativnog osoblja su, u okviru razmjene preko ERASMUS+ projekta, boravili u Portugalu na Politehničkom institutu u Portu.

Iako se Studijski program trenutno ne izvodi na engleskom (stranom) jeziku, zaposleni u službama koje rade sa studentima su osposobljeni za pružanje kompletne administrativne potpore na engleskom jeziku.

Tokom posjete Komisije, predstavnici Fakulteta su naveli kako se Studijski program trenutno ne izvodi na stranom (engleskom) jeziku, ali da su provedene pripremne radnje kako bi se to promijenilo od sljedeće akademske godine. Naime, Fakultet je u novembru 2024. uradio dopunu studijskog programa na način da se nastava, pored srpskog, može izvoditi i na engleskom jeziku. Senat Univerziteta je 28.11.2024. donio Odluku o usvajanju dopune studijskog programa Međunarodna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina (Broj odluke: 01-C-420-3-LXXVIII/24) u dijelu koji se odnosi na izvođenje nastave na engleskom jeziku, a koja će se primjenjivati od akademske 2025/2026 godine.

Slabe strane:

Iako opterećenje nastavom ne prelazi maksimalno opterećenje definirano *Pravilnikom o standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova*, preko 30% nastavnika ima maksimalno opterećenje.

Na Fakultetu se umjesto izrade godišnjeg Plana znanstveno-istraživačke djelatnosti obavljaju usmeni razgovori s nastavnicima i suradnicim o njihovim planovima po tom pitanju.

Fakultet nema uspostavljen sustav nagrađivanja nastavnika za ostvarene rezultate u naučno-istraživačkom radu.

Doktorski studij za stalno zaposlene asistente se djelomično financira.

Preporuke za unapređenje:

- 5.1. Raditi na smanjenju opterećenja nastavom kako bi se povećalo vrijeme za znanstveno-istraživački rad.
- 5.2. Uvesti izradu godišnjeg Plana znanstveno-istraživačke djelatnosti i pratiti njegovu realizaciju.
- 5.3. Uvesti nagrađivanje nastavnika za ostvarene rezultate u naučno-istraživačkom radu, sukladno finansijskim mogućnostima.
- 5.4. Sukladno finansijskim mogućnostima, raditi na iznalaženju rješenja za potpuno financiranje dokorskog studija za stalno zaposlene asistente.

STANDARD 5: Ljudski potencijali

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

STANDARD 6. Resursi i finansiranje	
Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 6. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)) i standardom 1.6 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)	
Zahtjev : Za izvođenje studijskog programa obezbjeđuju se odgovarajući ljudski, prostorni, tehničkotehnološki, bibliotečki i drugi resursi koji su primjereni karakteru studijskog programa i predviđenom broju studenata	
Dobre strane: Fakultet ima odgovarajuće prostorne, tehničko-tehnološke i bibliotečke resurse primjerene potrebama Studijskog programa. Fakultet raspolaže s 2 amfiteatra (jedan od 346,08 m2 i 500 sjedećih mjesta, a drugi od 182,24 m2 i 250 sjedećih mjesta), 7 učionica (6 od po 54,25 m2 i jedna od 82,21 m2), jednim kabinetom za informatiku od 82,21 m2 (s 31 računalom), jednom prostorijom za Naučno-istraživački centar od 46,35 m2 i bibliotekom (173 m2) s čitaonicom (107 m2). Detaljni pregled prostora dan je u Tabeli prostorija koje se koriste u nastavi i Tabeli kancelarijskih prostorija (linkovi na navedene Excel tablice dani su u SEI). Biblioteka raspolaže s najmanje 5 bibliotečnih jedinica po predmetu koje su relevantne za izvođenje Studijskog programa, a ukupan broj bibliotečnih jedinica je 4051. Fakultet godišnje nabavlja nova izdanja udžbenika i ostale stručne literature koristeći planirana finansijska sredstva i sredstva od studentskih članarina za biblioteku. Dio knjiga se osigurava donacijama autora koji su nastavnici Fakulteta, ali i drugih osoba. Biblioteka ima pristup EBSCO bazi.	
Slabe strane: Biblioteka nije u sustavu COBISS.RS. Čitaonica nije opremljena računalima.	
Preporuke za unapređenje: 6.1. Ubrzati uključenje biblioteke u COBISS.RS. 6.2. Opremiti čitaonicu s računalima.	
KRITERIJUM 6. Resursi i finansiranje	
OCJENA ISPUNJENOSTI:	IV

STANDARD 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 7. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2)) i standardom 1-7 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i obrađuje informacije o svim aspektima studijskih programa.

Dobre strane:

Sustav redovitog prikupljanja i obrade informacija o svim aspektim Studijskog programa u svrhu unapređenja njegove kvalitete bazira se na jedinstvenom Informacionom sistemu (IS) UIS, koji koriste sve članice UIS, pa tako i Fakultet.

IS UIS omogućava, između ostalog, sljedeće analize Studijskog programa: broj upisanih studenata, broj ispisanih studenata, broj diplomiranih studenata, prolaznost i prohodnost, efikasnost studiranja, broj studenata prema statusu, načinu financiranja, usporedbu s ranijim godinama i sl.

Fakultet kroz jedinstveni IS redovito prikuplja i analizira podatke o broju i strukturi akademskog osoblja, spolu, odnosu broja nastavnika i studenata, odnosu vlasitog i gostujućeg kadra, podatke iz studentskih anketa i sl.

IS UIS ima razvijen podstistem za kadrovsku i nastavnu evidenciju koji obuhvaća evidentiranje angažmana nastavnog kadra po predmetima, a studentska služba Fakulteta redovito ažurira navedene podatke.

Podaci o zaposlenima se redovito ažuriraju i objavlju na web stranici Fakulteta i UIS.

U okviru redovitog godišnjeg samovrednovanja i ocjene kvalitete Studijskog programa analiziraju se podaci o akademskom osoblju, godinama starosti, dinamici zapošljavanja, ukupnom broju nastavnika i suradnika, broju nastavnika i suradnika na Studijskom programu, broju izbora u zvanje po godinama, uključujući i kartone nastavnika u stalnom radnom odnosu, honorarno angažiranih nastavnika, nastavnika u dopunskom radnom odnosu, te suradnika u nastavi. Također se analiziraju i podaci o nenastavnom i administrativnom osoblju, kao i podaci o studentima (broj studenata po Studijskom programu, broj studenata u prethodnih pet akademskih godina i sl.), kao i podaci o Studijskom programu.

Slabe strane:

Procedure prikupljanje povratnih informacija od diplomiranih studenata, aluminiija i poslodavaca u svrhu kontinuiranog prilagođavanja studijskih programa potrebama tržišta rada nisu u potpunosti formalizirane i integrirane kroz IS.

Preporuke za unapređenje:

7.1. Unaprijediti i kroz IS integrirati procedure prikupljanje povratnih informacija od diplomiranih studenata, aluminiija i poslodavaca u svrhu kontinuiranog prilagođavanja studijskih programa potrebama tržišta rada.

STANDARD 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

Ocjena ispunjenosti:

IV

STANDARD 8: Informisanje javnosti o studijskim programima

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 8. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1)) i standardom 1.8 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)

Zahtjev:

Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informiše javnost ažuriranim informacijama o svim aspektima rada studijskih programa.

Dobre strane:

Na web stranici Fakulteta redovito se objavljuju informacije na jednom od jezika konstitutivnih naroda BiH (na srpskom, ćirilica i latinična verzija), kao i na engleskom jeziku (<http://www.fpe.ues.rs.ba>). Na web stranici su objavljenije informacije o svim studijskim programima i zvanjima koja se stječu završetkom školovanja, ciljevima i ishodima učenja na nivou studijskog programa, nastavnim planovima i programima s brojem ECTS kredita i silabusima predmeta.

Informacija za buduće studente su objedinjene u studentskom vodiču (Informator) koji je u elektronskom obliku dostupan na web stranici Fakulteta.

Za buduće studente Fakultet priprema flajere, postere i brošure s informacijama o upisu, studiranju i studijskim programima. Brošure se tiskaju na srpskom jeziku. Materijali se dijele potencijalnim studentima kako bi ih se zainteresiralo za studijske programe na Fakultetu.

Fakultet priprema i video materijale koji su dostupni na službenim Facebook i Instagram stranicama Fakulteta.

U svrhu pripreme prijemnog ispita tiskaju se skripte s riješenim zadacima koje su ujedno i osnovna literatura i pomoć u pripremi potencijalnih studenata za upis na Fakultet.

Fakultet najmanje jedanputa godišnje organizira „Dan otvorenih vrata“ kako bi zainteresirani učenici, njihovi nastavnici i roditelji dobili bitne informacije o mogućnostima upisa i studiranja na Fakultetu.

Podaci o nastavnicima i suradnicima (biografija, izbori u zvanja, reference) su dostupni na web stranici Fakulteta (<http://www.fpe.ues.rs.ba/nastavni-kadar.html>).

Dio informacija na web stranici Fakulteta, prema procjeni više od 50%, dostupno je na engleskom jeziku. Nastavni planovi i programi, zajedno sa silabusima za svaki predmet, ciklusa dostupni su na engleskom jeziku na web stranici Fakulteta (<http://www.fpe.ues.rs.ba/english.html>) za sve studijske programe I i II ciklusa.

Slabe strane:

Pri otvaranju silabusa na srpskom i engleskom jeziku za određeni predmet, uvijek se otvara kompletan kurikulum sa silabusima svih predmeta na tom studijskom programu što otežava pronalaženje informacija za konkretni predmet.

Iako su na web stranici UIS, korištenjem eNIR kartona javno objavljeni podaci o naučno-istraživačkom radu nastavnika, to nije slučaj s web stranicom Fakulteta.

Preporuke za unapređenje:

8.1. Razdvojiti, i na srpskoj i na engleskoj verziji, silabuse po predmetima na način da se pri odabiru konkretnog predmeta prikazuje isključivo silabus za taj predmet.

8.2. Iskoristiti postojanje eNIR kartona na razini UIS na način da se na web stranici Fakulteta prikažu eNIR kartoni samo za nastavnike Fakulteta.

STANDARD 8. Informisanje javnosti o studijskim programima	
OCJENA ISPUNJENOSTI:	IV

STANDARD 9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 9. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4)) i standardom 1.9 Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)	
Zahtjev: Uspostavljene su procedure za periodično vrednovanje, unapređenje i prestrukturiranje studijskih programa koje uključuju mišljenja studenata i drugih zainteresiranih strana. Vodi se računa o usklađenosti sa savremenim svjetskim tokovima i stanjem struke, nauke i umjetnosti u odgovarajućem obrazovno-naučnom, odnosno umjetničko-obrazovnom polju i uporedivošću sa sličnim programima na inostranim visokoškolskim ustanovama, a posebno u okviru Evropskog prostora visokog obrazovanja.	
Dobre strane: Fakultet provodi kontinuirano praćenje i periodičnu evaluaciju Studijskog programa u okviru godišnjih izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvalitete, te radi analize vlastitih ključnih indikatora performansi svake školske godine (linkovi na primjere izvještaja dani su u SEI). Studijski program se evaluira i kroz Studentske elektronske ankete, ali i druge analize. Tako je 2018. provedena i Analiza zadovoljstva poslodavaca diplomiranim studentima UIS (link nad u SEI) i Analiza nezaposlenosti svršenih studenata (link u SEI). Osiguranje povratnih informacija od studenata i usmjeravanje njihovih sugestija, prijedloga i kritika, provodi Komisija za sprovođenje studentskog samovrednovanja Fakulteta koju svake školske godine formira NNV Fakulteta. Rezultati elektronske studentske ankete se redovito analiziraju na sjednicama NNV Fakulteta, usvojeni Izvještaj se dostavlja Kancelariji za osiguranje kvaliteta UIS, koja objedinjeni izvještaj za sve članice UIS upućuje Komitetu za kvalitet, a zatim i Senatu UIS na diskusiju i odlučivanje o potrebnim korektivnim ili preventivnim mjerama koje se zatim dostavljaju svim članicama UIS, pa tako i Fakultetu. Studijski program je usklađen s većim brojem akreditiranih studijskih programa akademskih studija II ciklusa inozemnih VŠU (Srbije, Hrvatske, Slovenije, Austrije, Portugala i sl.).	
Slabe strane: Nedovoljna uključenost svih zainteresiranih strana (gospodarstva, javnih institucija, javne uprave, studenata, alumni) u proces revizije studijskih programa. Iako postoje pozitivni primjeri revizije konkretnih predmeta sukladno potreba gospodarstva i javnih institucija (npr. Predmeti Računovodstvo i Revizija su usklađeni prema uvjetima za polaganje stručnog ispita), nije jasno na koji se način informacije dobivene od studenata i vanjskih dionika vrednuju i inkorporiraju u Studijski program.	
Preporuke za unapređenje: 9.1. Raditi na poticanju što aktivnijeg uključivanja svih zainteresiranih strana (gospodarstva, javnih institucija, javne uprave, studenata, alumni) pri reviziji studijskih programa. 9.2. Uspostaviti i formalizirati postupke evaluiranja i prihvatanja prijedloga i sugestija za reviziju Studijskog programa i/ili predmeta i njihovo inkorporiranje kroz izmjene Studijskog programa.	
KRITERIJUM 9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa	
OCIJENA ISPUNJENOSTI:	IV

STANDARD 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata

Ovaj standard usklađen je sa kriterijumom 10. Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa u Bosni i Hercegovini (Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3))

Zahtjev:

Na studijskom programu se promoviše i unapređuje mobilnost akademskog osoblja i studenata.

Dobre strane:

Fakultet potiče mobilnost nastavnika, suradnika i studenata kroz realiziranje međunarodnih projekata tipa ERASMUS+. Više od pola nastavnika je iskoristilo mogućnost mobilnosti kroz ERASMUS+ projekte.

Koristeći ERASMUS+ mobilnost dva su studenta 2021. i tri studenta 2022., sa *ISCAP – Porto Accounting and Business School, Portugal*, boravili po jedan semestar na Fakultetu na studijskom programu Digitalna ekonomija i za njih je organizirana nastava i polaganje ispita na engleskom jeziku. Svi položeni ispiti su im priznati na matičnom fakultetu u Portugalu.

Fakultet ima potpisane ugovore o međunarodnoj suradnji prvenstveno sa srodnim fakultetima u Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji i Rusiji.

Međunarodna suradnja se ostvaruje i kroz organiziranje međunarodnog znanstvenog skupa EKONBIZ koji je do sada organiziran deset puta.

Informacije o dostupnim programima, broju mogućih razmjena, rokovima za prijave, kao i svim ostalim bitnim informacijama vezano za međunarodnu suradnju i programe mobilnosti redovito se objavljuju na web stranici Fakulteta.

Uspostavljeni su mehanizmi za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene, a kako je priznavanje i reguliranje dokumentacije po pitanju priznavanja u nadležnosti Fakulteta, Fakultet formira Komisiju za priznavanje ostvarenog uspjeha i ECTS bodova za studente koji su boravili na razmjeni, a u skladu s Pravilnikom o razmjeni akademskog i administrativnog osoblja i studenata UIS.

Fakultet, ali i UIS, trenutno nisu u poziciji da iz vlastitih sredstava podržavaju mobilnost, ali se koriste projekti međunarodne zajednice, kao i konkursi za mobilnost Vlade Republike Srpske i Ministarstva civilnih poslova BiH, kao i sredstva ambasada.

Iako je u Izvještaju o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskog programa navedeno kako Fakultet trenutno nema imenovanu kontakt osobu za međunarodnu saradnju, te da nema uspostavljenu kancelariju za međunarodnu saradnju (Standard 9.6., stranica 77), naknadno je dostavljena dokumentacija i odluka o imenovanju kontakt osobe za međunarodnu saradnju koja u koordinaciji s Kancelarijom za međunarodnu saradnju Univerziteta i međunarodnim partnerskim institucijama radi na realiziranju i unapređenju međunarodne saradnje Fakulteta (Odluka broj: 580-02/23 od 25.09.2023.)

Informacije o apliciranju za navedene projekte i pozive objavljuju se na web stranici Fakulteta.

Kada je riječ o mobilnosti nastavnog i administrativnog osoblja, kao i studenata, ona se uglavnom odvija kroz međunarodne projekte tipa ERASMUS+, sukladno Pravilniku o međunarodnoj razmjeni akademskog i administrativnog osoblja i studenata.

Slabe strane:

Ugovori koje je Fakultet potpisao vezano za međunarodnu suradnju uglavnom se odnose na Srbiju, Crnu Goru, Makedoniju i Rusiju.

Na web stranici nisu posebno izdvojene informacije o aktivnostima vezanim za međunarodnu suradnju i programe mobilnosti Fakulteta.

Fakultet nema razvijene vlastite kapacitete za poticanje i realiziranje međunarodne suradnje i mobilnosti nastavnika, studenata i administrativnog osoblja.

UIS nema studentski dom.

Većina studenata s kojima je razgovarano tijekom posjete kao razlog neodlaska na programe mobilnosti navodi neizvjesnost vezano za priznavanje ECTS kredita ostvarenih kroz mobilnost.

Preporuke za unapređenje:

- 10.1. Raditi na potpisivanju ugovora o međunarodnoj suradnji sa srodnim institucijama iz Europske Unije.
- 10.2. Na web stranici Fakulteta kreirati posebnu mapu pod kojom bi se objedinile sve informacije i aktivnosti vezano za međunarodnu suradnju i programe mobilnosti Fakulteta.
- 10.3. Raditi na jačanju vlastitih kapaciteta za poticanje i realiziranje međunarodne suradnje i mobilnosti nastavnika, studenata i administrativnog osoblja, na način da se uključi što veći broj nastavnika i predstavnika studenata u taj proces, a razmotriti i formiranje službe/kancelarije za međunarodnu suradnju pri Fakultetu.
- 10.4. Fakultet, zajedno s UIS i nadležnim vlastima treba raditi na iznalaženju načina za izgradnju studentskog doma jer bi njegovo postojanje u značajno mjeri olakšalo smještaj stranih studenata koji dolaze kroz programe mobilnosti.
- 10.5. Zajedno sa studentskim predstavnicima, Kancelarijom za međunarodnu suradnju, Kancelarijom za osiguranje kvalitete raditi na kontinuiranom informiranju studenata o načinima priznavanja ECTS bodova ostvarenih kroz programe mobilnosti studenata.

STANDARD 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata

Ocjena ispunjenosti:

III

3.2 Preporuka za akreditaciju

Nakon uvida u kompletnu dostavljenu dokumentaciju, posjete visokoškolskoj ustanovi i analiziranja svih dokumenata, procedura i načina funkcionisanja visokoškolske ustanove i studijskog programa **Međunarodna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina**, te sprovođenja postupka ocjenjivanja, utvrđen je sljedeći nivo ispunjenosti zahtjeva standarda i kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija:

STANDARDI	NIVO ISPUNJENOSTI
1. Politika obezbjeđivanja kvaliteta studijskih programa	III
2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa	IV
3. Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta	III
4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje	IV
5. Ljudski potencijali	IV
6. Resursi i finansiranje	IV
7. Upravljanje informacijama o studijskim programima	IV
8. Informisanje javnosti o studijskim programima	IV
9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa	IV
10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata	III

Na osnovu ukupne ocjene kvaliteta Komisija stručnjaka daje preporuku Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske da, u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa studijskom programu **Međunarodna ekonomija na drugom ciklusu studija Fakulteta poslovne ekonomije Bijeljina** Univerziteta u Istočnom Sarajevu **izda rješenje o akreditaciji na pet godina.**

Članovi Komisije:

Prof. dr Dražena Gašpar
stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik

Prof. dr Branka Topić-Pavković
stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Doc. dr Valentina Vukmirović
Međunarodni stručnjak, član

Doc. dr Ljubiša Mičić
stručnjak iz reda privrede i prakse, član

Ivan Dodig
Student, član



